

מציג:

מוזיאון חצר הישוב הישן

100 לאגודת המוסדות העבריים
THE ASSOCIATION OF JEWISH INSTITUTIONS IN ISRAEL

אירוע זום בעריכת אביחי קמחי

להיות או לא להיות משורר?

מספר מפגש: 83231597421 | סיסמא: 170316

מנחה:
משתתפים:

אביחי קמחי
רות אשור
אירן דן
ניקולה יוזגוף אורבך
ספיר יונס
הדרה לוין
מורן שוב רובשוב

[למי סדר א"כ שם משפחה]

07.03.22
ד' אדר ב' תשפ"ב
יום שני בשעה 20:30

מורן שוב רובשוב

אתה יודע בדיוק איך נוצר השבר הסורי אפריקני כי אתה מרגיש את זה בגופך: אַתְּ הַבְּקָע כשהוא רץ עם הַדִּיּוֹ, כמו השמיר החותך אותך; אַתְּ הַלּוּחֹת נִיתְקִים – לוח אחד כמו כנף עָט למעלה ולוח שני על פי הבאר מוצא אחיזה. ומניין זה בא? אתה שואל, מניין זה בא? מן השפה המְרוּוּחָת בינך לבינך; בערב שבת כשהיא נשברת בין השמשות ולאט לאט שוב צומחת בסדקים שֶׁפָּתְּב, ובמכתב ובניגון ובלוחות.

מורן שוב רובשוב
מתוך "אני דוברת שבע שפות וכולן עברית"
הוצאת "מקום לשירה", דצמבר 2021

אברא כדברא

הַעֲיִנִים יוֹדְעוֹת דְּבַר שְׂאִינְךָ יוֹדֵעַ אֶף קִיּוּמוֹ יְדוּעַ לְךָ. גַּם מְכוֹנֹת
הִפָּה אֶת הַקּוֹלוֹת

מְפִיקָה בְּחָרָשׁ. הַמַּבֵּט נֶעְצֵר בְּפָחוֹת מִמָּאָה וּשְׂמוֹנִים מַעְלוֹת
הָאוֹן מְזַדְדֵהר מִתּוֹךְ הַחֲכִיּוֹן, כְּבִישֵׁי הַקֶּשֶׁב מִתְנַקְזִים בִּיצִיאָה
אֶחָת.

כָּל עוֹד הָעֲצָמוֹת בּוֹלְטוֹת וְהַזְהָב נוֹגֵעַ אֲנַחְנוּ בְּמָקוֹם הַנִּכּוֹן
וְאִם הַמָּקוֹם מִתְבַּלְבֵּל יֵשׁ לְהִשִּׁיבוֹ לְשִׁפְתוֹ

השִׁפָּה הִיא הַשּׁוֹשְׁנָה שֶׁל הַלֵּב

בֵּין אִם בְּרָכָה אוֹ קִלְלָה הִיא אֲנַחְנוּ נִהְיָה בְּמָקוֹם הַהִיא
וְאִם מְקוֹמָה בְּתוֹךְ הַגּוֹפָה הַהִיא, עָלֶיהָ לְהִתְעַצֵּם עַד מְאוֹד.
כִּי בָנוּ בְּחָרָה וְלֹא אֲנַחְנוּ בְּחָרְנוּ בָּהּ וְרָצִינוּ לְשַׁלַּח בָּהּ אֶת כָּל
תְּאוּרֵי הַזְּמַן, הַמָּקוֹם, הַמִּדָּה וְלִהְיוֹכִיחַ לָהּ

שְׁלֹא אֲנַחְנוּ, שְׂאִין בָּנוּ מְקוֹם לְתֹאֵר

וְהִיא מְדַדָּה כָּל מְלוֹתֵינוּ וּפְגַמֵּינוּ

וְיִצְקָה וְיִצְרָה

הדרה לוי

והגדת | הדרה לוי ארדי

לארץ ציר הזמן האויל
אני נתקפת חלשות של אפסות
ואומרת לעצמי המגידה,
בשביל מה להגיד, בשביל מה?

דין מליס־ודברים | הדרה לזין ארדי

זוהי שְׁעַתִּי הַקְּשָׁה. מְנִיתִי אֶת עֲצָמֵי לְעוֹרֶכֶת עֲלִיוֹנָה. עָלִי
לְדַעַת מְדוֹת. לְפִתּוֹחַ עֲמוּד שְׂדֵרָה. לְעִמּוֹד בְּדֶרֶכְכֶם שֶׁל שִׁירִים
מֵהַפְּנִים הַגּוֹעֵשׂ אֶל הַחוּץ הַמְתִּיפִי. בּוֹדְדָת, מוֹדְדָת,
נִתְעַבֶּת, יוֹדְעַת אֶת נֶפֶשׁ בְּהִמְתִּי, מְקַבֶּלֶת עָלַי אֶת עָלִי,
אִישׁ לֹא יָבּוֹא בְּמִקּוֹמִי לְנִקֵּב כֶּךָ בְּדִין מְלִיס־וּדְבָרִים אֶת
הַהַר הַזֶּה.

מה את עושה | הדרה לוי ארדי

בִּרְחַת, זֶה מָה שְׁאֲנִי עוֹשֶׂה. בִּרְחַת מֵהַמוֹזִיקָה אֶל
הַמְּלִים, מֵהַמְּלִים אֶל הַצִּיּוֹר, מֵהַצִּיּוֹר אֶל סֵם הָאָרִיס, מִסֵּם
הָאָרִיס אֶל הַבֵּר הַמְּקוּמִי. נִתְקַלַּת בְּאֲנָשִׁים. לְפַעְמִים
נִתְקַלַּת בְּעֲצָמִי, וּבִרְחַת. וְזֹאת בְּנִגּוּד לַדְּעָה הַרוּחַת,
שֶׁהָאֲמָנוּת הָעֵכְשִׁוִית מִתְעַסְקֶת רַק בַּתַּחַת שֶׁל עֲצָמָה.
לְפַעְמִים אֲנִי מְגַזִּימָה אֶת עֲצָמִי לַדְּעַת, מִתְפַּשֵּׁטֶת עַל פְּנֵי
הַמְּרָחֵב בְּחִסּוֹת הַיַּיִן וְהַחֲשֻׁכָה, נוֹתֶנֶת וְלוֹקַחַת, מְחַלִּיפָה
מְלִים, מְחַלִּיפָה קְרָעֵי דְעוֹת עִם הַבְּרִיּוֹת, דְעוֹת שְׁקִרְעֵתִי
מִדְּעֵתִי, שֶׁנִּשְׁאָרוּ פְּרוּמוֹת בְּקִצּוֹת, שְׂאֵי אֶפְשָׁר לְהַשְׁמִיעַן
עַל כָּל תּוֹרְתָן וְלֹא עַל רֶגֶל אַחַת. דְעוֹת אֵינֶן מְקֻשָּׁה אַחַת.
וְאַחֲרֵי הַדְּעוֹת וְהַבְּרִיּוֹת, בִּרְחַת עוֹד, אֶל לִילָה בּוֹלְעֵנִי, אֶל
חִלּוּמוֹת בְּלֵהוֹת. הַפְּכֵתִי מִמְּחִית לְבְּרִיחוֹת, וְיִכּוֹל לְהִיּוֹת
שֶׁזֶוּ מִמְּחִיּוֹת שְׁמַבִּיסָה אֶת עֲצָמָה בְּמוֹבֵן הַחֲבֵרְתִי-כְּלָלִי,
כְּשֶׁאֲתָה נִדְרָשׁ לַעֲנוֹת בְּמִשְׁפָּט אַחַד, עַל רֶגֶל אַחַת, מָה
אֲתָה עוֹשֶׂה, וּמִיָּד רוֹצֶה לְבָרַח מִזֶּה, אוֹ אֶפְלוּ בְּפִסְקָה
מְרַחֶבֶת, עַל-שְׁלוֹשֵׁה-דְּבָרִים, אִם תִּכְתֵּב אֶת כָּל זֶה, יִקְשֶׁה
לְהַבִּין מָה אֲתָה עוֹשֶׂה. "נִגִּיד, מָה אֲתָה עוֹשֶׂה כְּשֶׁאֲתָה קָמָה
בְּבִקְרָה", שְׂאֵל אוֹתִי נִהַג הַמוֹנִית שֶׁנִּסָּה לְהַבִּין כְּמָה זֶה
עוֹלָה. מָה הַמְּחִיר שֶׁל כָּל זֶה. אֵיךְ אֶפְשָׁר לְאָרֹז, לְתַמְחֵר
וְלִמְכֹר. "אֲנִי לוֹמְדָת אֶת הַמְּחִיר תּוֹךְ כְּדִי נִסִּיעָה", אֲמַרְתִּי
לוֹ תּוֹךְ כְּדִי בְּרִיחָה, "אֲנִי מְשַׁפֶּרֶת אֶת קַפִּיצוֹת הַפֶּאֲרָקוֹר
הַקִּיּוּמִי שְׁלִי. בִּיסוּדוֹ שֶׁל הַפֶּאֲרָקוֹר עוֹמֵד הַמַּעְבָּר מֵעַל
מַעְקִים, גִּגוֹת, מְכֻשׁוֹלִים, תְּהוּמוֹת וְחוּמוֹת, כְּשֶׁהַמְּטָרָה
הַיָּא לְהַגִּיעַ מִנְקֵדָה אַחַת לְשֵׁנִיָּה בְּאֶפֶן אֶפְקֵטִיבִי וּמְהִיר,
תּוֹךְ הַתְּמַקְדוֹת בְּאִיכוּתָהּ הָאֶסְתֵּטִית שֶׁל הַתְּנוּעָה". "אֲזִ
אֶת סְפוֹרְטָאִית", אֲמַר הַנְּהַג-מוֹנִית.

אירן דן

מצאתי את המזוודה / אירן דן
מצאתי את המזוודה שלך מבירות, אבא
בה ארזת לדרך
שירי עבד אלהלים חאפז ואיב מונטון.

כבדה ונשכחת בידו של גבר מובס
הולך אנה ואנה
מסתכל על הים יהמו מימיו,
לגאלה.
איך יעמד לו כחו?
ממתין לבואו של שחר
על ספסל תחנת אוטובוס בפרדס חנה.

פתחתי את המזוודה שלך, אבא
והיא היתה ריקה.

מתוך: מספר הסיפורים, הוצאת פרדס, 2017

נדידות ארוכות / אירן דן

תאי נושאים זכרון

כל איבר מאיברי גופי

כל בכי מבכיי

עמוסי בדידות

פחדי נפערים

ברקמות,

הומים אומרים

נדידות ארכות,

נדודי אבותי

נדודי.

מיהו בעל המסע? אני תוהה

האם אי פעם הייתי שלך

האם אי פעם הייתי אני?

במסע הזה

דברתי בשפת המקומיים

מאות השנים

אחרת הייתי

וזרה,

שם תרתי אחר זהות

בארץ השמים הכחלים

בארץ הנודים,

הייתי יהודיה ספרדיה
הייתי בספרד ובטואן*
הייתי שחרה ולבנה
הייתי בסיציליה ובקלבריה.

ידעתי לקרא בשמות
הנהרות והצמחים
בשמך

והיום אני
עשבים צומחים
אבוא אליך מפיקס
לא אהיה עוד שברים.

* טואן – עיר בצפון מרוקו
מתוך: שירת הנדודים, הוצאת עיתון 77, 2020

אתה סולח לי / אירן דן
אתה סולח לי שאני
שסועה פגומה
לשוני כרותה,
שאיני יודעת להגות את שמי
סולח שלא הייתי אשה טובה
אמא טובה, רעיה לך
לארץ השנים
סולח שאני
לא מפסקת שירים כראוי
לא מפשקת שפתיים
חורשת במלים, זורעת שדות
צועקת המית הרוח
סולח שאני מתגעגעת
לעץ התאנים בארץ ילדותי
שפרותיו מתת אהבה
יושבת תחתיו, ממתנה לך
שכאב אמי הפך לכאבי שלי
נופל ושוקע בי
שאני נודדת ממקומות
אל מקומות אחרים
שנולדתי בבירות ובטטואן
בחיפה ובכפו, נולדתי גם ביפן
והבית שלי מגזעי עצים
אתה סולח לי
שאין הגיון בדברים
ואין סדר בגעגועי
ובמלים שמחוצה לי
שהפקדתי בידיך
רק מלים.

מתוך: שירת הנדודים, הוצאת עיתון 77, 2020

לכשאלך / אירן דן

החזק

בי

שלא

אמעד

כסה את מערמי

את גופי

בחם גופך

שלא תחדר

רוח קרה

קח אותי

אל הכרמים העתיקים

הגדלים ללא מים

שעצבותי מרוה צמאונם

מתוך דרכי העפר

הלבנות

צליל חרישי עולה

נצר אותו

בלבך.

מתוך: שירת הנדודים, הוצאת עיתון 77, 2020

דבר אחרון ללילה הזה / רות אשור

למדנו תנועת אלקטרונים במסלול סגור (אני בת עשר, שעור מדעים). זה לא הספיק. רציתי לראות זרם את שצף הנזילה שטף התנועה במעגל חלקיקים מסתובבים בכיוון אחד, עוברים דרך אלקטרודות, רודפים אחר עצמם.

ידעתי מוליק, מסכן רציתי מסכן לחצות באדום לעמד בקצה-צוק למשש חשמל להתחשמל לנוע במתח להטען להיות מוליק, שישוף או יכאב שידליק. אז, הכנסתי סכת ראש בתוך שקע אצבע מתכת סוגרת חבור.

אחת. בשניות בלי חכוך זרם מוצק שוטף כל-פנה, חוטי ברזל דקיקים שחודרים לורידים מסתעפים מאצבע אחת אל היד השניה עד קצה האגן העקבים. פרץ קצר והגוף כלו נשטף, נמתח עד לקצותיו. שתים.

הארקה. שלוש. נתקתי מגע .

זה המשיך להסתובב בגוף אחר-כך, זה עדין מסתובב מזמזם בשקט במורד השלד, מחליה לחליה מעקצץ בקצה-אזן, לארף גרף עד לשוק. (ונמול-השפתיים). לילה-טוב, אני אומרת.

צוֹאָה אַחֲרוֹנָה וְדִי (06.08.2022) / נִקּוּלָא יוֹזְגוֹף אוֹרֶבֶךְ

בְּאַחֲרִיתִי, אֲבַקֵּשׁ לְהִשָּׂרֵף בְּעוֹדֵי חַי, כְּשֵׁם שְׁנִשְׂרַפְתִּי בְּרֵאשִׁיתִי
בַּיּוֹם בּוֹ צָרַב אָבִי אֶת עוֹרֵי בְּסָכִין מְלַבֶּנֶת בְּגִיל 10 חֳדָשִׁים
בַּיּוֹם בּוֹ לִחְיִי בְּעָרוֹ כְּאֲשֶׁר גִּנְבְּתִי תַפּוּזִים מִהִירְקוֹן
שְׂנַדָּם, וּבְאַלְמוּתוֹ גָּלָה לִי אֲבִיוֹנוּתִי.
בַּיּוֹם בּוֹ בִּטְנִי נִשְׂרַפָּה בְּרָעַב, וְלֹא אֶכְלָה.

הוּ, אֶהוּבִי
חֲתוּלֵי רְחוּב לְקָקוּ אֶת כּוֹיּוֹתַי וּמְלֶאכִים גְּלָגְלוּנִי בְּעֶפֶר
עַד לְשֵׁפֶת מַיִם עֲמָקִים לְמַעַן אֶטְהַר,
אֲךְ נִעְרִי אֲשַׁפְּתוֹת, אֶהוּבִי, נִטְבְּלִים בְּמֵי שְׂפָכִים
וּמְטֻבְּעִים בְּבִיבִים - בְּפֶאֱתִי וְאֲדִי בְּחֶבֶל אֶרֶץ נִדְּח.
שָׁם - צָרְחוֹת הַנֶּפֶשׁ הַנִּשְׂרַפָּת הֵן נְהַמָּה עֲמוּמָה,
שְׁנִשְׂאֵת עָלַי אֲוִיר מַחְנִיק, שְׁמִילָל בִּינוֹת צְמֵרוֹת הָעֲצִים.

לוּ יִדְעֶתָ אֶהוּבִי,
סְעֵרוֹת עֲזוֹת סִתְרוּ וְצָלְפוּ בְּפָנַי, מֵאַחֲרֵי גִבְדָּךְ
סִלְטָלוּ אֶת מִסְעֵי וְעִרְפְּלוּ אֶת דְּרָכַי שׁוּב וְשׁוּב לְמַעַן אֲזַדְכְּךָ
וְלֹא יֵרֵאתִי מִשְׂאֵגַת הָרוּחוֹת, אֲף שְׂכַתְרוּנִי וְצָרוּ עַל הַנֶּפֶשׁ
וּבְמִכּוֹרְתִי הָאֲרוּרָה, זֹו שְׁבִאֶרֶץ הַגְּלִיל,
גַּם הָאֲדָמָה רָדְפָה אוֹתִי וְהִכְשִׁילָה אֶת רַגְלִי
וְחוּמוֹת אֲבָנִים אֶסְרוּ אֶת תְּשׁוּקוֹתַי
וּבְרָאוּ בִי נִקְבִים נִקְבִים, חֲלוּלִים חֲלוּלִים,
גְּלוּיִים וִידוּעִים לְפָנַי כָּל, לְמַעַן אֲתַנְקֶה מִכָּל חֶטְא.
כֹּה וְדִי שְׁנִים חִיִּיתִי, אֶהוּבִי, וְעַתָּה בְּאַחֲרִיתִי
אֲבַקֵּשׁ לְהִשָּׂרֵף בְּעוֹדֵי חַי, כְּשֵׁם שְׁנִשְׂרַפְתִּי בְּרֵאשִׁיתִי.